

KUNSKAP OM EKONOMI GER DIG KUNSKAP OM DITT FÖRETAGANDE

ARBETET MED BOKSLUT ÄR VIKTIGT FÖR ATT KUNNA DEKLARERA OCH BETALA SKATT MEN DET ÄR MINST LIKA VIKTIGT FÖR FÖRSTÅElsen AV HUR ENS EGET FÖRETAG FUNGERAR. GÅR FÖRETAGET IHOP? FINNS DET UTRYMME FÖR ATT TA UT EN VINST? VILKA INVESTERINGAR KAN JAG GÖRA OCH VILKA INVESTERINGAR MÅSTE JAG GÖRA KOMMANDE ÅR?

TEXT Liv Ekerwald • FOTO Stéphane Lombard

Många företagare går på känsla och anpassar sin privata konsumtion för att kunna fortsätta att driva företag och det är inget fel med det. Företagandet kan innebära många fördelar som inte går att mäta i pengar som till exempel: jag gör något meningsfullt, producerar på ett bra sätt och använder bra råvaror, jag bestämmer över min arbetstid och mina arbetsuppgifter, jag kan erbjuda min familj en bra levnadsmiljö, mitt jobb skapar en känsla av glädje och stolthet som jag värdesätter hög.

Men möjligheterna att utvecklas i sitt företagande kan öka avsevärt med den kunskap som förmedlas via företagets bokföring. Känsla som förvandlas till kunskap kan öka vinsten.

Att ta hjälp med bokslutet är värdefullt, men de underlag som bokföringsfirman behöver kan bara du som företagare ta fram som till exempel kundfordringar, anläggningsregister och varulager.

På en kurs i höstas föreläste Anna Svensson från Stiernas Redovisningsbyrå AB om att förstå sin bokföring. Det är denna förståelse som är viktig för alla mathantverkare, även om man lejer bort såväl bokföring som bokslut. Här följer en redovisning av några saker som hon tog upp:

Bokslut är att städa, avstämma, värdera, periodisera och planera. Att städa är att se till att allt är fört på rätt ställe och att bank, postgiro och kassa stämmer med verkligheten. Det innebär att kontrollera att alla kundfordringar och skulder som uppstått är med, även om en faktura inte har kommit. Momsen kan till exempel vara en sådan skuld. Därtill ska källskatteskulder, arbetsgivaravgifter och semesterlöneskulder kontrolleras. Även om dessa inte är utbetalda, ska de tas med. Det kan även finnas fakturor som ska fördelas på längre tid eller delas mellan åren. Denna

typ av periodisering kan till exempel gälla försäkringar eller förutbetalda leasingavgifter.

Vid inventeringen är det viktigt att ta hänsyn till om allt i lagret går att sälja eller om man redan nu är medveten om att en del kommer att kasseras. Det är bara det som kommer att säljas som ska tas upp som varulager i bokslutet.

Anläggningsregistret ska uppdateras, det kan finnas en del saker som har sålts eller gått sönder under det senaste året.

Fakturor ska kontrolleras, det kan finnas fakturor som man inte tror kommer att betalas, då blir det en förlust som kan tas med i bokslutet.

Då allt detta är gjort ska man ta hänsyn till kommande aktiviteter. Vad ger bokslutet utrymme för och vilka planer finns. Är det en expansion eller större investering som ska rymmas inom företagets ekonomiska ramar eller är en avveckling på gång? Utifrån det kan olika bokföringsmässiga beslut tas.

Bokslutet blir sedan ett underlag för beskattning. Då ska vissa skattemässiga justeringar göras som till exempel att yrka avdrag för resor och traktamente och redovisa eventuell bilförmån. Det går att göra fördelning mellan mark, räntefördelning och/eller avsätta i periodiseringsfond. Det som sedan blir kvar som vinst är årets bruttolön efter att man dragit av egenavgifterna. Egenavgifterna är desamma som avgifter till socialförsäkringssystemet, vilket är 4,4 % till sjukförsäkring, 2,6 % i föräldraförsäkring, 10,21 % i ålderspensionsavgift, 1,17 % i efterlevandepensionsavgift, 0,1 % i arbetsmarknadsavgift och 10,15 % i allmän löneavgift.

Med hjälp av sitt bokslut kan man sedan ta fram olika ekonomiska nyckeltal. Genom dessa kan man analysera sitt företag, göra en jämförelse mellan företag men nog så viktigt är det att göra en jämförelse mellan olika år i sitt eget företag. Det utgör även underlag för olika beslut.

Anna Svensson tog upp tre olika ekonomiska nyckeltal: Bruttovinst, betalningsförmåga och kapitalbindning.

- **BRUTTOVINST** utgör skillnaden mellan försäljningspris och inköpspris/varukostnad utan hänsyn till andra kostnader. Till exempel omsättning 1 000, varukostnad 600 ger en bruttovinst på 400, i procent $400/1000 = 40\%$. Det blir ett påslag på $400/600 = 66,7\%$. Påslaget ska täcka kostnaderna för löner, övriga rörelsekostnader, avskrivningar, ränta och vinst.
- **BETALNINGSFÖRMÅGAN** är detsamma som likviditet. Det utgör företagets kortsiktiga betalningsförmåga till skillnad från soliditet som är den långsiktiga betalningsförmågan. Likviditeten utgörs av kundfordringar + bankmedel = kortfristiga fordringar dividerat med leverantörsskulder + moms-skulder = kortfristiga skulder. Det är viktigt att likviditeten är mer än 100 procent annars får man problem att betala sina fakturor och löner.
- **KAPITALBINDNING** är kapital som är bundet och inte möjligt att betala räkningar eller löner med förrän de är omsatta, vilket kan leda till likviditetbrist. Det finns fler åtgärder att ta till för att minska kapitalbindningen. Det kan vara att inte ha ett för stort lager, fakturera snabbt, bevaka kundfordringarna, begära längre kredit hos leverantör, minska stora inköp eller att göra snabb momsredovisning för att kunna återfå moms.

Avslutningsvis påpekar Anna att det är viktigt att alltid ligga steget före, det är en förutsättning för ekonomisk styrning. //

EKONOMI FÖR MATHANTVERKARE

För dig som är nystartad företagare eller för dig som tycker att ekonomi känns krångligt har Almuth Mengler Roos, som undervisar i ekonomi på Eldrimner och som också är bagare, tagit fram ett material som ska underlätta arbetet. Det nya ekonomihäftet innehåller en ordlista och förklaringar av ord som till exempel avskrivning, likviditet, omsättningstillgångar och resultaträkning med mera. Ord som bokföring, moms, resultaträkning och balansräkning förklaras grundligare och Almuth motiverar även nyttan och sambandet mellan dessa. Häftet innehåller även ett grundmaterial kring prissättning med exempel från mathantverksvärlden och går att beställa via Eldrimner. Kontakta Elisabeth Hallin, lisa@eldrimner.com.

För att du ska förstå grunderna i din bokföring och i prissättning ännu bättre arrangerar vi ett webinarium om företagsekonomi. *Läs mer om det på sidan 52.*

ANN KLENSMEDEN, med 30 år som gårdsmejerist på Åsbergets Gårdsmejeri, deltog i utbildningen om bokslutets värde för ekonomistyrning och hon har även gått flera kurser inom entreprenörsskap på Eldrimner. Hon tycker att Anna Svensson var bra på att avdramatisera det hela och levandegöra siffror. Anna hade en mängd handfasta råd till exempel kring likviditet, som många mathantverkare kan ha problem med. Ann Klensmeden tycker att det är synd att inte fler prioriterar dessa frågor.

– Seminariet gav mersmak, det finns mycket mer kunskap att ta in.

Företagandet kan innebära många fördelar som inte går att mäta i pengar